# T091 ATĐ 3 (51) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q44-Tạp Uẩn-Luận về Tư

*Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)*

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 44 793

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA
QUYEÅN 44

LUAÄN VEÀ TÖ (Phaàn 3)

Nhö trong kinh noùi : “Neáu khôûi Taàm duïc - Taàm saân - Taàm haïi; hoaëc töï haïi mình, hoaëc laøm haïi ngöôøi, hoaëc laøm haïi caû hai...” Hoûi : Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy ? Ñaùp : Vì phaân bieät roäng veà nghóa trong kinh. Nghóa laø trong kinh noùi “Ñöùc Phaät baûo vôùi Tyø kheo: Luùc ta chöa chöùng ñaéc Tam Boà ñeà hoaëc khôûi leân Taàm duïc - Taàm haïi, hoaëc khôûi leân Taàm xuaát ly - Taàm voâ saân - Taàm voâ haïi. Tuy khôûi leân Taàm duïc - Taàm saân - Taàm haïi maø khoâng phoùng daät, lieàn daáy leân yù nieäm nhö vaäy. Neáu khôûi leân Taàm duïc - Taàm saân - Taàm haïi, thì hoaëc töï haïi mình, hoaëc laøm haïi ngöôøi, hoaëc laøm haïi caû hai”. Trong kinh tuy noùi nhö vaäy maø khoâng phaân bieät veà nghóa aáy, kinh laø nôi y cöù caên baûn cuûa baûn luaän naøy, ñieàu trong kinh khoâng giaûi thích thì nay caàn phaûi giaûi thích, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Theá naøo laø Taàm duïc töï haïi mình: Ñaùp: Nhö coù neân loaïi ngöôøi bôûi vì khôûi leân tham raøng buoäc, cho neân thaân taâm ñeàu nhoïc nhaèn, thaân taâm bò nung ñoát, thaân taâm ñeàu noùng böùc, thaân taâm bò khoâ caèn. Laïi vì duyeân naøy maø seõ nhaän laáy caùc quaû dò thuïc khoâng yeâu thích, khoâng vui veû - khoâng möøng - khoâng thích... Trong doøng sinh töû, nhö vaäy laø töï haïi mình. Trong naøy, noùi thaân taâm ñeàu nhoïc nhaèn... laø hieån baøy veà quaû Ñaúng löu Taàm duïc, bôûi vì tham - saân - si ... coù theå sai khieán; laøm cho thaân taâm ñeàu nhoïc nhaèn nhö löûa höøng höïc; coù theå nung ñoát thaân taâm khieán cho noùng böùc - khieán cho chaùy khoâ seõ nhaän laáy... trong doøng sinh töû, laø hieån baøy veà quaû Dò thuïc cuûa Taàm duïc, bôûi vì phaûi nhaän laáy quaû khoâng yeâu thích cuûa neõo aùc. Hoûi: Theá naøo laø Taàn duïc laøm haïi ngöôøi? Ñaùp: Nhö coù neân loaïi, bôûi vì khôûi leân tham raèng buoäc, cho neân nhìn ngaém vôï ngöôøi khaùc, choàng cuûa ngöôøi aáy troâng thaáy roài taâm sinh

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 44 793

saân giaän, keát thaønh haän thuø saàu naõo, nhö vaäy laøm haïi ngöôøi. Hoûi: Nhìn vôï ngöôøi khaùc cuõng daãn ñeán quaû khoå thì phaûi noùi laø laøm haïi caû hai, vì sao noùi loaïi naøy chæ laø laøm haïi ngöôøi khaùc? Ñaùp: Nhìn ngaém laø loãi nheï, choàng cuûa ngöôøi aáy chöa coù theå boäc loä söï laêng nhuïc laøm haïi cho neân khoâng noùi ñeán. Hoûi: Theá naøo laø söï Taàm duïc laøm haïi caû hai? Ñaùp: Nhö coù neân loaïi ngöôûi bôûi vì khôûi leân tham raøng buoäc, cho neân chieám ñoaït laøm oâ nhuïc vôï ngöôøi khaùc, choàng cuûa ngöôøi aáy bieát roài lieàn baét troùi ñaùnh ñaäp - gieát cheát vôï cuûa mình vaø ngöôøi laøm oâ nhuïc vôï mình, hoaëc laø chieám ñoaït taøi saûn chaâu baùu, nhö vaäy laø laøm haïi caû hai. Hoûi: Choàng cuûa ngöôøi aáy laøm haïi ngöôøi khaùc cuõng laáy quaû khoâ thì phaûi noùi laø laøm haïi ba ngöôøi, vì sao noùi laø laøm haïi caû hai? Ñaùp Ngöôøi aáy ñôøi hieän taïi khoâng bò phaït toäi maø coøn ñöôïc ca ngôïi, cho neân khoâng noùi ñeán. Laïi nöõa, ngöôøi choàng cuõng laø ngöôøi khaùc, cho neân goïi laø laøm haïi caû hai. Hoûi: Theá naøo Taàm saân töï haïi mình? Ñaùp: Nhö coù neân loaïi ngöôøi, bôûi vì khôûi leân saân raøng buoäc cho neân thaân taâm ñeàu nhoïc nhaèn, thaân taâm bò nung ñoát, thaân taâm ñeàu noùng böùc, thaân taâm bò khoâ caèn. Laïi vì duyeân naøy maø seõ laáy caùc quaû dò thuïc trong doøng sinh töû khoâng yeâu thích - khoâng vui veû - khoâng ngöøng, nhö vaäy laø töï haïi mình. Trong naøy, noùi veà quaû nhö tröôùc, neân bieát. Hoûi: Theá naøo laø Taàm saân laøm haïi ngöôøi? Ñaùp: Nhö coù neân loaïi ngöôøi, khôûi leân saân raøng buoäc, cho neân laøm haïi maïng soáng cuûa ngöôøi khaùc, nhö vaäy laø laøm haïi ngöôøi khaùc. Hoûi: Laøm haïi maïng soáng cuûa ngöôøi khaùc thì cuõng chuoác laáy quaû khoâ, phaûi noùi laø laøm haïi caû hai, vì sao noùi loaïi naøy chæ laø laøm haïi ngöôøi khaùc? Ñaùp: Gieát haïi maïng soáng cuûa giaëc cöôùp thì hieän taïi khoâng bò traùch phaït maø coøn ñöôïc ca ngôïi cho neân khoâng noùi ñeán. Hoûi: Theá naøo laø Taàm saân laøm haïi caû hai: Ñaùp: Nhö coù loaïi ngöôøi, khôûi leân saân raøng buoäc maø laøm haïi maïng soáng cuûa ngöôøi khaùc, cuõng laïi bò ngöôøi khaùc laøm maïng soáng cuûa mình, nhö vaäy laø laøm haïi caû hai. Hoûi: Gieát haïi ngöôøi khaùc laøm ñieàu coù haïi thì cuõng chuoác laáy quaû khoå, phaûi noùi laø laøm haïi ba ngöôøi, vì sao noùi laø laøm haïi caû hai? Ñaùp: Gieát haïi giaëc cöôùp thì ngöôøi ñôøi cuøng ca ngôïi, hieän taïi khoâng coù toäi khoå, cho neân khoâng noùi ñeán. Laïi nöõa, ngöôøi aáy cuõng laø ngöôøi khaùc, cho neân noùi laø laøm haïi caû hai.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 44 795

Hoûi: Theá naøo laø Taàm haïi töï haïi mình? Ñaùp: Nhö coù neân loaïi ngöôøi, bôûi vì khôûi leân Haïi raøng buoäc, cho neân thaân taâm ñeàu nhoïc nhaèn, thaân taâm bò nung ñoát, thaân taâm ñeàu noùng böùc, thaân taâm ñeàu khoâ caèn. Laïi vì duyeân naøy maø soá phaän laáy caùc quaû dò thöïc trong doøng sinh töû khoân yeâu thích, khoâng vui veû, khoâng möøng, khoâng thích, nhö vaäy laø töï haïi mình. Trong naøy, noùi veà hai quaû nhö tröôùc neân bieát. Hoûi: Theá naøo laø taàm haïi laøm haõi ngöôøi ? Ñaùp: Nhö coù neân loaïi ngöôøi, khôûi leân haïi raøng buoäc, cho neân coät troùi, ñaùnh ñaäp ñoái vôùi ngöôøi khaùc, nhö vaäy laø laøm haïi ngöôøi. Hoûi: Coät troùi - ñaùnh ñaäp ngöôøi khaùc cuõng chuoác laáy cuûa khoå, thì phaûi noùi laø laøm

haïi caû hai, vì sao noùi loaïi naøy chæ laø laøm haïi ngöôøi? Ñaùp: Coät troùi - ñaùnh ñaäp ngöôøi aùc thì theá gian cuøng ca ngôïi hieän taïi khoâng chuoác laáy ñau khoå, cho neân khoâng noùi ñeán. Hoûi: Theá naøo laø taàm haïi laøm haïi caû hai ? Ñaùp: Nhö coù neân loaïi ngöôøi, khôûi leân haïi raøng buoäc, cho neân coät troùi - ñaùnh ñaäp ñoái vôùi ngöôøi khaùc, cuõng laïi bò ngöôøi khaùc coät troùi - ñaùnh ñaäp, nhö vaäy laø laøm haïi caû hai. Trong naøy, hoûi-ñaùp nhö tröôùc, neân bieát. Hoûi: Ba taàm aùc naøy laáy gì laøm töï ñaùnh? Ñaùp: Taàm duïc laáy saùu thöùc thaân cuûa naêm boä thuoäc coái duïc cuøng tham töông öng vôùi taàm ñeå laøm töï ñaùnh. Taàm saân cuõng laáy saùu thöùc thaân cuûa naêm boä cuõng saân töông öng taàm ñeå laøm töï ñaùnh, taàm haïi thì coù ngöôøi noùi: chính laø neân phaàn cuûa saân töông öùng vôùi taàm laøm töï ñaùnh, bôûi vì haïi töùc laø saân. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taàm saân vaø taàm haïi coù gì sai bieät? Ñaùp: Saân coù hai loaïi, neân laø muoán ñoaïn maïng soáng cuûa chuùng sinh, hai laø muoán coät troùi ñaùnh ñaäp chuùng sinh, loaïi tröôùc goïi laø saân, loaïi sau goïi laø haïi. Laïi nöõa, saân coù hai loaïi, neân laø ñoái vôùi nôi ñaùng saân maø daáy khôûi, hai laø ñoái vôùi nôi khoâng ñaùng saân maø daáy khôûi, loaïi tröôùc goïi laø saân, loaïi sau goïi laø haïi. Hai loaïi aáy töông öùng vôùi taàm, goïi laø taàm saân-taàm haïi, cho neân coù sai bieät. Coù ngöôøi noùi taàm haïi laáy neân phaàn voâ minh töông öng vôùi taàm ñeå laøm töï taùnh, bôûi vì haïi töùc laø voâ minh. Nhö luaän thi thieát noùi: “Vì sao maø si taêng theâm? Ñoù laø ñoái vôùi giôùi haïi, töôûng haïi vaø taàm haïi, hoaëc taäp, hoaëc nhieàu vieäc laøm, noù töông öng vôùi taàm thì goïi laø taàm haïi”. Lôøi bình: Neân noùi nhö vaäy: Coù taâm si rieâng bieät maø noùi laø haïi, khoâng phaûi laø saân, khoâng phaûi laø voâ minh, khoâng phaûi laø tuøy mieân, töï taùnh laø do saân maø daãn daét, laø Ñaúng löu cuûa saân ñi theo sau saân maø daáy



khôûi, goïi laø phieàn naõo caáu ueá, chæ do tu maø ñoaïn, töông öng vôùi yù thöùc, taàm töông öng naøy laø töï taùnh cuûa taàm haïi, ba loaïi naøy laø baát thieän cho neân goïi laø taàm aùc. Laïi nöõa, coù ba taàm thieän: 1. Taàm xuaát ly. 2. Taàm voâ saân. 3. Taàm voâ haïi. Hoûi: Ba Taàm thieän naøy laáy gì laøm töï taùnh? Ñaùp: Ba Taàm thieän naøy ñeàu laáy taát caû caùc taâm thieän töông öùng vôùi taàm ñeå laøm töï ñaùnh, nghóa laø ba taàm aùc thì moãi neân taàm daáy khôûi rieâng bieät vôùi töï taùnh khaùc nhau, khoâng phaûi laø ñoàng thôøi cuøng vôùi taát caû caùc taâm baát thieän, ba taàm thieän naøy khoâng coù töï taùnh rieâng bieät maø ñeàu töông öng vôùi taát caû caùc taâm thieän. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì ba Taàm naøy coù gì sai bieät? Ñaùp: Töï taùnh thì khoâng coù gì khaùc bieät maø nghóa thì coù khaùc nhau, bôûi vì laø ñoái trò gaàn cuûa ba taàm aùc, nghóa laø caùc taàm thieän traùi vôùi taàm duïc cho neân goïi laø taàm xuaát ly, traùi vôùi taàm saân cho neân goïi laø taàm voâ saân, traùi vôùi taàm haïi cho neân goïi laø taàm voâ haïi. Nhö trong kinh noùi: “Luùc ta chöa chöùng ñaéc Tam boà ñeà, tuy khôûi leân Taàm duïc-Taàm saân-Taàm haïi maø khoâng phoùng daät”. Hoûi: Luùc baáy giôø Boà-taùt neáu khoâng phoùng daät thì laøm sao coøn khôûi leân ba taàm aùc naøy? Ñaùp: Toân giaû Theá höõu ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: “Boà-taùt tuy khôûi leân ba taàm aùc naøy maø thöôøng xuyeân tu

thieän, cho neân goïi laø khoâng phoùng daät. Laïi nöõa, tuy khôûi leân taàm aùc maø nhanh choùng coù theå hieåu bieát laø baát thieän, cho neân goïi laø khoâng phoùng daät. Laïi nöõa, tuy khôûi leân laäp töùc coù theå chaùn ngaùn loaïi boû, cho neân goïi laø khoâng phoùng daät. Laïi nöõa taïm thôøi khôûi leân lieàn coù theå tu phaùp ñoái trò vôùi chuùng, cho neân goïi laø khoâng phoùng daät. Laïi nöõa, khôûi leân roài lieàn coù theå ñoaïn tröø söï thieáu soùt cuûa nhaân, döïa vaøo söï hieåu bieát roõ raøng veà sai laàm cuûa caûnh, cho neân goïi laø khoâng phoùng daät. Laïi nöõa, vì ba nhaân duyeân maø phieàn naõo hieän roõ tröôùc maét: 1. Do löïc cuûa nhaân. 2. Do löïc cuûa caûnh giôùi. 3. Do löïc cuûa gia haïnh. Boà-taùt khôûi leân ba taàm baát thieän naøy, chæ do löïc cuûa nhaân maø coù theå ñieàu phuïc hai loaïi coøn laïi, cho neân goïi laø khoâng phoùng daät. Ñaïi ñöùc giaûi thích raèng: “Boà-taùt tuy khôûi leân maø nhanh choùng coù theå loaïi tröø, nhö neân gioït nöôùc rôi treân saét noùng, cho neân goïi laø khoâng phoùng daät”. Hieáp toân giaû noùi: “Khôûi leân roài nhanh choùng loaïi



boû, nhö cöùu löûa chaùy ñaàu, cho neân goïi laø khoâng phoùng daät”. Hoûi: Boà-taùt ôû nôi naøo khôûi leân ba taàm aùc? Ñaùp: Hieáp toân giaû noùi : “Do löïc cuûa nhaân cho neân tuøy nôi maø khôûi leân, chöù khoâng caàn phaûi hoûi nhaát ñònh nôi naøo. Nhö ngöôøi muø loøa, ñieân loaïn, ngu ngoác meâ muoäi, tuøy theo nôi ñaáy ñeàu ñuùng chöù ñaâu nhaát ñònh laø xöù sôû naøo?” Coù ngöôøi noùi nhö vaäy: Boà-taùt rôøi boû ngoâi vò chuyeån luaân vöông, vöôït thaønh xuaát gia caàu ñaïo giaùc ngoä voâ thöôïng, tìm hoûi thaày-baïn ñi ñeán kinh thaønh Vöông-xaù, vaøo luùc saùng sôùm ñi vaøo thaønh khaát thöïc, traêm ngaøn chuùng sinh vaây quanh ñeå chieâm ngöôõng, leã baùi ca ngôïi maø taâm khoâng thoûa maõn, Boà-taùt vaøo luùc aáy baét ñaàu khôûi leân taàm duïc, vì moïi ngöôøi vaây quanh laøm trôû ngaïi maø boû khaát thöïc, bò côn ñoùi laøm cho phieàn muoän laïi khôûi leân taàm saân, taâm saân laéng xuoáng daàn thì taàm haïi laïi khôûi leân, trong choác laùt quaùn saùt bieát roõ maø sinh loøng hoå theïn voâ cuøng. Coù sö khaùc noùi : Boà-taùt rôøi boû kinh thaønh Kieáp-tyø-la ñeán nöông vaøo khu röøng troáng vaéng ñeå caàu ñaïo giaùc ngoä voâ thöôïng. Phuï vöông lieàn phaùi naêm ngöôøi doøng hoï thích ñi theo ñeå chaêm soùc baûo veä. Trong soá ñoù, coù ngöôøi chaáp laø tu haïnh vui söôùng ñaït ñöôïc thanh tònh, luùc môùi thaáy Boà-taùt tu haïnh khoå sôû thì laäp töùc boû ñi. Trong ñoù laïi coù ngöôøi chaáp laø tu haïnh khoå sôû ñaït ñöôïc thanh tònh, veà sau thaáy Boà-taùt boû haïnh khoå sôû thì cuõng laïi töø giaõ ra ñi. Luùc aáy coù hai nöõ Phaïm chí laø Nan-ñaø vaø Ban -ñaø-baït-la, nhaân dòp ñem daâng chaùo söõa thaáy khoâng coù ngöôøi haàu haï lieàn döøng laïi cung caáp giuùp ñôõ. Baøn tay cuûa ngöôøi nöõ meàm maïi chaïm vaøo Boà-taùt, Boà-taùt vaøo luùc aáy lieàn khôûi leân taàm duïc, laäp töùc phaùt sinh yù nieäm: naêm ngöôøi haàu caän, tröôùc ñaây khoâng rôøi boû ta, thì leõ naøo coù ngöôøi nöõ naøo coù theå gaàn guõi vôùi ta ? Lieàn ñoái vôùi nhöõng ngöôøi haäu caän laïi khôûi leân taàm saân, taâm saân hôi laéng xuoáng thì taàm haïi laïi khôûi leân, laäp töùc töï mình giaùc ngoä maø sinh loøng hoã theïn voâ cuøng. Hoaëc coù ngöôøi noùi: Luùc Boà-taùt chöa xuaát gia, Phuï vöông Tònh Phaïn cöôùi cho naêm

traêm Ngoïc nöõ ñeå laøm chò em vôùi cung phi, vui ñuøa vôùi Boà-taùt khoâng ñeå cho xuaát gia. Boà-taùt rôøi boû hoï maø xuaát gia roài, vua caùc nöôùc sai söù ñeán xin ñöa nhöõng coâng chuùa trôû veà nöôùc. Vua Tònh Phaïn noùi: Con trai ta xuaát gia, loøng ta raát buoàn phieàn, luùc thaáy chò em cung phi cuûa hoï thì coù theå an uûi ñöôïc loøng daï, nay chöa coù theà ñeå cho hoï trôû veà nöôùc. Vua caùc nöôùc nghe tin roài ñeàu sinh loøng giaän döõ, cuøng nhau phaùt binh keùo ñeán chinh phaït. Phuï vöông lo sôï sai ngöôøi ñeán noùi cho Boà -taùt bieát: Nay ta vì em maø chuoác laáy söï oaùn thuø naøy. Coù ngöôøi noùi: Thieân thaàn ñeán noùi cho Boà-taùt bieát, Boà-taùt nghe tin



roài tröôùc tieân phaùt sinh taàm duïc ñoái vôùi Phuï vöông mình, tieáp ñeán khôûi leân taàm saân ñoái vôùi naêm traêm vò vua, laïi khôûi leân taàm haïi ñoái vôùi quaân lính cuûa hoï. Neân luùc sau quaùn saùt bieát roõ maø sinh loøng hoã theïn heát söùc. Laïi coù ngöôøi noùi: Luùc Boà-taùt xuaát gia tu khoå haïnh, nhôù laïi xöa kia ñaõ höôûng thuï naêm thöù duïc laïc maø khôûi leân taàm duïc, sau ñoù nghe Thieân thuï gaây roái loaïn trong cug thaát cuûa mình laïi khôûi leân taàm saân, ñoái vôùi aâm möu caøn rôõ cuûa hoï laïi khôûi leân taàm haïi. Trong choác laùt giaùc ngoä maø sinh loøng hoã theïn voâ cuøng. Hoaëc laïi coù ngöôøi noùi: Thôøi gian Boà-taùt tu khoå haïnh saùu naêm, aùc ma ñi theo muoán laøm cho trôû ngaïi, coù luùc hieän baøy roõ raøng hình saéc ñaùng yeâu, Boà-taùt ñoái vôùi chuùng maø phaùt khôûi taàm duïc, coù luùc hieän baøy roõ raøng hình saéc ñaùng sôï, Boà-taùt ñoái vôùi chuùng maø phaùt khôûi taàm saân, coù luùc hieän baøy roõ raøng hình saéc khinh nhìn ñìa côït, Boà-taùt ñoái vôùi chuùng maø phaùt khôûi taàm haïi. Neân luùc sau caûm thaáy hoái tieác maø khôûi loøng hoã theïn saâu saéc. Toân giaû Dieäu AÂm ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Boà-taùt tröôùc tieân duøng hai tueä do Vaên Tö maø phaùt sinh thuoäc coõi duïc ñeå ñieàu phuïc caùc phieàn naõo, bôûi vì yeâu quyù tueä naøy cho neân phaùt khôûi taàm duïc, trong choác laùt giaùc ngoä ñaây laø phieàn naõo maø taêng theâm chaùn gheùt tueä naøy, cho neân phaùt khôûi taàm saân, daàn daàn laïi laéng xuoáng maø phaùt khôûi taàm haïi, ngay sau ñoù nhaän bieát maø sinh loøng hoã theïn voâ cuøng. Ñaïi ñöùc giaûi thích raèng: Boà-taùt xöa ôû döôùi taùn caây Boà-ñeà, ñaàu ñeâm ma nöõ ñeán hieän töôùng quyeán ruõ ñeå quaáy nhieãu, luùc baáy giôø Boà-taùt taïm thôøi khôûi leân Taàm duïc, nöõa ñeâm quaân ma cuøng keùo ñeán böùc baùch naõo loaïn Boà-taùt, vaøo luùc aáy Boà-taùt taïm thôøi khôûi leân taàm saân, daàn daàn sau ñoù laéng xuoáng laïi khôûi leân taàm haïi, trong choác laùt quaùn saùt bieát roõ lieàn nhaäp ñònh töø laøm cho quaân lính cuûa ma thaát baïi maø taûn maát. Nhö vaäy trong kinh noùi: “Boà-taùt khôûi leân ba taàm aùc naøy roài, lieàn töï mình bieát roõ raøng taàm naøy coù theå töï haïi mình-laøm haïi ngöôøi vaø laøm haïi caû hai”. Hoûi: Vì sao Boà-taùt ñaõ khôûi leân Taàm duïc-taàm saân-taàm haïi coù theå laø ba ñieàu haïi? Ñaùp: Tuy khoâng coù taùc duïng cuûa haïi nhöng döïa vaøo töôùng maø noùi, thì taàm aùc chaéc chaén coù töôùng cuûa ba haïi. Laïi nöõa, luùc taàm aùc khôûi leân thì xa caùch söï vieäc töï lôïi mình, cho neân goïi laø töï haïi mình, xa caùch vôùi söï vieäc laøm lôïi cho ngöôøi khaùc, cho neân goïi laø

laøm haïi ngöôøi, xa caùch vôùi söï vieäc caû hai cuøng coù lôïi, cho neân goïi laø laøm haïi caû hai. Laïi nöõa, luùc taàm aùc khôûi leân thì huûy hoaïi söï vieäc laøm lôïi mình, cho neân goïi



laø töï haïi mình, huûy hoaïi söï vieäc laøm lôïi cho ngöôøi, cho neân goïi laø laøm haïi ngöôøi, huûy hoaïi söï vieäc caû hai cuøng coù lôïi, cho neân goïi laø laøm haïi caû hai. Laïi nöõa, luùc taàm aùc khôûi leân thì taâm töï lôïi mình döøng laïi, cho neân goïi laø töï haïi mình, taâm laøm lôïi cho ngöôøi döøng laïi, cho neân goïi laø laøm haïi ngöôøi, taâm laøm lôïi cho caû hai döøng laïi, cho neân goïi laø laøm haïi ngöôøi; taâm laøm lôïi cho caû hai döøng laïi, cho neân goïi laø laøm haïi caû hai. Laïi nöõa, luùc Taâm aùc khôûi leân thì thuû quaû vaø döõ quaû ñoái vôùi söï ñöông tuïc cuûa mình, cho neân goïi laø töï haïi mình; khieán cho caùc thí chuû tuy boá thí boán söï maø khoâng coù quaû to lôùn, cho neân goïi laø laøm haïi ngöôøi; chính hai loaïi naøy toång quaùt laïi, thì goïi laø laøm haïi caû hai. Laïi nöõa, luùc Taâm aùc khôûi leân thì phaùt sinh ngu muoäi veà töï taùnh vaø ngu muoäi veà sôû duyeân ñoái vôùi söï töông tuïc cuûa mình, cho neân goïi laø töï haïi mình, khieán cho thí chuû khaùc boá thí maø khoâng coù quaû to lôùn, cho neân goïi laø laøm haïi ngöôøi; chính hai loaïi naøy toång quaùt laïi, thì goïi laø laøm haïi caû hai. Laïi nöõa, luùc Taâm aùc khôûi leân thì nhieãm vôùi söï töông tuïc cuûa mình, cho neân goïi laø töï haïi mình, nhieãm vôùi söï töông tuïc cuûa ngöôøi, cho neân goïi laø laøm haïi ngöôøi; chính hai loaïi naøy toång quaùt laïi, thì goïi laø laøm haïi caû hai. Laïi nöõa, luùc Taâm aùc khôûi leân khieán cho söï töông tuïc cuûa mình rôøi xa nieàm vui cuûa Hieàn Thaùnh, cho neân goïi laø töï haïi mình, cuõng khieán cho ngöôøi khaùc rôøi xa, cho neân goïi laø laøm haïi ngöôøi, chính hai loaïi naøy toång quaùt laïi, thì goïi laø laøm haïi caû hai. Toân giaû Theá höõu noùi raèng: “Luùc Taâm aùc khôûi leân khieán cho söï töông tuïc cuûa mình caùch xa quaû ly heä, cho neân goïi laø töï haïi mình, khieán cho ngöôøi ñaõ ñöôïc hoùa ñoä caùch xa quaû ly heä, cho neân goïi laø laøm haïi ngöôøi; chính hai loaïi naøy toång quaùt laïi, thì goïi laø laøm haïi caû hai. “Toân giaû Dieäu AÂm noùi raèng: “Luùc Taâm aùc khôûi leân laøm cho söï töông tuïc cuõa mình caùch xa coâng ñöùc thuø thaéng, cho neân goïi laø töï haïi mình, khieán cho ngöôøi ñaõ ñöôïc hoùa ñoä caùch xa coâng ñöùc thuø thaéng, cho neân goïi laø laøm haïi ngöôøi; chính hai loaïi naøy toång quaùt laïi, thì goïi laø laøm haïi caû hai”. Ñaïi ñöùc noùi raèng: “Luùc Taâm aùc khôûi leân khieán cho Nhaát thieát trí - Nhaát thieát chuûng trí khoâng coù theå mau choùng chöùng ñöôïc, cho neân goïi laø töï haïi mình; khieán cho ngöôøi ñaõ ñöôïc hoùa ñoä khoâng nhanh choùng coù ñöôïc lôïi ích, cho neân goïi laø laøm haïi ngöôøi; chính hai loaïi naøy toång quaùt laïi, thì goïi laø laøm haïi caû hai”. Hieáp Toân giaû noùi raèng: “Luùc Taâm aùc khôûi leân thì thaân taâm noùng böùc phieàn muoän, cho neân goïi laø töï haïi mình, maát ñi lôïi ích ñöôïc hoùa ñoä, cho neân goïi laø laøm haïi ngöôøi; chính hai loaïi naøy toång quaùt laïi, thì goïi laø laøm haïi caû hai”. Toân giaû Giaùc Thieân noùi raèng: “Luùc Taâm aùc khôûi leân thì thaân taâm khoâng ñieàu hoøa, cho neân goïi laø töï

haïi mình; Thieân thaàn quyû traùch , cho neân goïi laø laøm hai ngöôøi; chính hai loaïi naøy toång quaùt laïi thì goïi laø laøm haïi caû hai". Nhö trong kinh noùi : "Ñöùc Phaät baûo vôùi Tyø kheo: Luùc ta môùi thaønh Phaät, phaàn lôùn khôûi leân hai Taàm, ñoù laø Taàm an oån vaø Taàm lìa xa". Hoûi: Hai Taàm naøy laáy gì laøm töï taùnh? Ñaùp: Taàm an oån laáy Taàm lìa xa laøm töï taùnh, Taàm lìa xa laáy Taàm voâ saân, voâ haïi laøm töï taùnh, coù ngöôøi noùi ñaûo laïi vò trí naøy. Laïi nöõa, Taàm an oån ñoái trò vôùi Taàm duïc, Taàm lìa xa ñoái trò vôùi Taàm saân - Taàm haïi; coù ngöôøi noùi ñaûo laïi vò trí naøy. Laïi nöõa, Taàm an oån töông öng vôùi caên thieän voâ tham, Taàm lìa xa töông öng vôùi saân si, coù ngöôøi noùi ñaûo laïi vò trí naøy. Laïi nöõa, taàm an oån töông öng vôùi Töø bi, taàm lìa xa töông öng vôùi hyû xaû, coù ngöôøi noùi ñaûo laïi vò trí naøy. Laïi nöõa, taàm an oån töông ung vôùi Töø-bi, taàm lìa xa töông öng vôùi hyû xaû, coù ngöôøi noùi ñaûo laïi vò trí naøy laïi nöõa, taàm an oån töông öng khoå taäp trí, taàm lìa xa töông öng vôùi dieät ñaïo trí, coù ngöôøi ñaûo laïi vò trí naøy laïi nöõa, taàm an oån ñi cuøng vôùi khoâng vaø Tam-ma-ñòa voâ nguyeän Khoå-Taäp, taàm lìa xa ñi cuøng vôùi voâ töôùng vaø Tam-ma-ñòa voâ nguyeän ñaïo, coù ngöôøi noùi ñaûo laïi vò trí naøy. Toân giaû Dieäu AÂm noùi raèng: "Taàm töông öng vôùi caùi thaáy veà sai laàm cuûa löu chuyeån thì goïi laø taàm an oån, taàm töông öng vôùi caùi thaáy veà coâng ñöùc cuûa hoaøn dieät thì goïi laø taàm lìa xa". Toân giaû Giaùc thieân noùi raèng: "Taàm töông öng vôùi caùi thaáy veà coâng ñöùc cuûa hoaøn dieät thì goïi laø taàm an oån, taàm töông öng vôùi caùi thaáy veà coâng ñöùc cuûa hoaøn dieät thì goïi laø taàm an oån, taàm töông öng vôùi caùi thaáy veà sai laàm cuûa löu chuyeån thì goïi laø taàm lìa xa". Ñaïi ñöùc noùi raèng: "Taàm töông öng vôùi yù lôïi ích voâ bieân thì goïi laø taàm an oån, taàm töông öng vôùi yù an laïc voâ bieân thì goïi laø taàm lìa xa". Hieáp Toân giaû noùi raèng: "Taàm töông öng vôùi yù an laïc voâ bieân thì goïi laø taàm an oån, taàm töông öng vôùi yù lôïi ích voâ bieân thì goïi laø taàm lìa xa". Toân giaû Theá Höõu noùi raèng: "Xoùt thöông voâ bieân do yù vui thích maø daáy khôûi, goïi laø taàm an oån, ñieàu hoøa caên thieän voâ bieân do yù vui thích maø daáy khôûi, goïi laø taàm lìa xa". Hoûi: Vì sao luùc môùi thaønh Phaät ñaõ phaàn nhieàu khôûi leân hai taàm naøy? Ñaùp: Bôûi vì hai taàm naøy laø ngöôøi ñi tröôùc vaø ñaïo thanh tònh ñoái vôùi quaû vò voâ thöôïng chaùnh ñaúng chaùnh giaùc. Laïi nöõa, bôûi vì ñoái trò vôùi xöa kia luùc coøn taïi gia höôûng thuï duïc laïc, cho neân luùc môùi thaønh Phaät ñaõ phaàn nhieàu khôûi leân taàm lìa xa, bôûi vò ñoái trò vôùi luùc tu khoå haïnh, khoâng coù lôïi ích maø chæ coù khoå sôùm, cho neân luùc môùi thaønh Phaät ñaõ khôûi leân taàm an oån. Laïi nöõa, luùc môùi thaønh Phaät ñaõ möøng vì coâng ñöùc cuûa mình



cho neân phaàn nhieàu khôûi leân taàm an oån, muoán hoùa ñoä ngöôøi khaùc cho neân phaàn nhieàu khôûi leân taàm lìa xa. Trí nhieàu hay laø caûnh nhieàu? Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì ngaên chaën toâng chæ cuûa ngöôøi khaùc ñeå hieån baøy chaùnh nghóa. Nghóa laø hoaëc coù ngöôøi

chaáp: Coù duyeân maø khoâng coù trí. Nhö phaùi thí duï, hoï ñöa ra caùch noùi naøy: Neáu duyeân voùi söï vieäc huyeãn aûo nhö thaønh cuûa Kieàn-ñaït-phöôïc vaø voøng löûa xoay troøn maø nai yeâu thích... thì trí ñeàu duyeân vôùi caûnh khoâng coù. Vì ngaên chaën caùi caáp aáy maø hieån baøy taát caû trí ñeàu duyeân vôùi caûnh coù thaät. Hoaëc laïi coù ngöôøi chaáp: Coù trí khoâng duyeân vôùi caûnh, coù caûnh khoâng phaûi laø duyeân cuûa trí, vì ngaên chaën caùi chaáp aáy maø hieån baøy taát caû trí ñeàu coù theå duyeân vôùi caûnh, hieån baøy taát caû caûnh ñeàu laø sôû duyeân cuûa trí. Laïi nöõa, bôûi vì hieån baøy ngoaïi ñaïo coù ñieân ñaûo cho neân caûnh vaø trí traùi ngöôïc laãn nhau, vaø hieån baøy noäi ñaïo khoâng coù ñieân ñaûo cho neân caûnh vaø trí thuaän vôùi nhau. Laïi nöõa, coù ngöôøi noùi: Trí nhieàu chöù khoâng phaûi laø caûnh, bôûi vì treân neân caûnh voán coù nhieàu trí, nay muoán bieåu hieän roõ raøng caûnh nhieàu chöù khoâng phaûi laø trí. Bôûi vì nhaân duyeân naøy cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Trí nhieàu hay laø caûnh nhieàu? Ñaùp: Caûnh nhieàu chöù khoâng phaûi laø trí. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì trí cuõng laø caûnh, nghóa laø trí chæ thaâu nhieáp neân giôùi neân xöù vaø phaàn ít cuûa neân uaån, caûnh thaâu nhieáp möôøi taùm Giôùi-möôøi hai xöù-naêm uaån. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: "Trí nhieàu chöù khoâng phaûi laø caûnh. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì nhö neân saùt-na Thoï thuoäc phaåm Haï haï cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, laø möôøi trí nhaän bieát cuûa coõi duïc. Nghóa laø phaåm Trí töông öng vôùi tuøy mieân bieán haønh thuoäc chín coõi baát ñoàng phaàn, vaø theá tuïc trí thuoäc thieän nhaän bieát, laø möôøi trí nhaän bieát thuoäc coõi duïc. Cho ñeán voâ sôû höõu xöù cuõng nhö vaäy, laø möôøi saùu trí nhaän bieát cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, nghóa laø phaåm Trí töông öng vôùi möôøi neân tuøy mieân bieán haønh, vaø trí töông öng vôùi tham-maïn-voâ minh do tu maø ñoaïn, cuøng vôùi theá tuïc trí thuoäc thieän-voâ phuù voâ kyù. Nhö vaäy toång coäng coù chín möôi saùu trí coäng vôùi trí voâ laäu laø chín möôi baûy trí nhaän bieát neân thoï kia. Thoï coøn laïi, phaùp coøn laïi nhö lyù neân bieát, vì vaäy neân bieát laø trí nhieàu chöù khoâng phaûi laø caûnh". Caùch noùi aáy phi lyù. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì trí kia töông öng vôùi caùc phaùp cuøng coù vaø töï taùnh cuûa trí ñeàu laø caûnh, giaû söû trí khoâng phaûi laø caûnh thì caûnh aáy haõy coøn nhieàu, huoáng hoà trí cuõng laø caûnh maø caûnh khoâng phaûi laø nhieàu hay sao?

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 44 802

Hoûi: Neáu trí cuõng laø caûnh, thì trí vaø caûnh coù gì khaùc bieät? Ñaùp: Töï nhieân nhaän bieát laø trí, caùi ñöôïc nhaän bieát laø caûnh. Laïi nöõa, trí chæ laø phi saéc, voâ kieán, voâ ñoái töông öùng vôùi höõu vi, coù sôû y, coù sôû duyeân, coù haønh töôùng, caûnh goàm caû saéc, phi saéc, höõu kieán, voâ kieán, höõu ñoái - voâ ñoái, höõu vi - voâ vi, töông öng - baát töông öng, coù sôû y - khoâng coù sôû y, coù sôû duyeân - khoâng coù sôû duyeân, coù haønh töôùng - khoâng coù haønh töôùng. Laïi nöõa, trí chæ do ba ñôøi, ba ñeá thaâu nhieáp, caûnh goàm caû ba ñôøi, khoâng phaûi laø ñôøi vaø boán ñeá thaâu nhieáp. Nhö vaäy goïi laø söï khaùc bieät giöõa caûnh vaø trí. Trí nhieàu hay laø thöùc nhieàu? Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì ngaên chaën toâng chæ cuûa ngöôøi khaùc ñeå hieån

baøy chaùnh nghóa. Nghóa laø hoaëc coù ngöôøi chaáp: Hai phaùp laø thöùc vaø trí laàn löôït chuyeån ñoåi töông öng vôùi nhau, bôûi vì nhaãn töùc laø trí. Vì ngaên chaën caùi chaáp aáy ñeå hieån baøy taát caû trí töông öng vôùi thöùc, chöù khoâng phaûi laø taát caû thöùc töông öng vôùi trí, bôûi vì caùc nhaãn voâ laäu khoâng phaûi laø taùnh cuûa trí. Hoaëc laïi coù ngöôøi chaáp. Trí chæ laø voâ laäu, thöùc chæ laø höõu laäu, khoâng töông öng vôùi nhau. Vì ngaên chaën caùi chaáp aáy ñeå hieån baøy thöùc vaø trí ñeàu goàm caû hai loaïi, ñeàu coù nghóa töông öùng. Bôûi vì nhaân duyeân naøy cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Trí nhieàu hay laø thöùc nhieàu? Ñaùp: Thöùc nhieàu chöù khoâng phaûi laø trí. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì caùc trí ñeàu töông öng vôùi thöùc, khoâng phaûi laø caùc thöùc ñeàu töông öng vôùi trí, Vì Nhaãn töông öng vôùi thöùc chöù khoâng phaûi laø töông öng vôùi trí . Hoûi: Caùc Nhaãn voâ laäu taïi sao khoâng phaûi laø trí? Ñaùp: Bôûi vì ñoái vôùi caûnh ñaõ thaáy chöa quaùn saùt trôû laïi, nghóa laø töø voâ thæ ñeán nay ñoái vôùi boán Thaùnh ñeå chöa duøng tueä voâ laäu chaân thaät ñeå thaáy, nay tuy laàn ñaàu nhìn thaáy maø chöa quaùn saùt trôû laïi cho neân khoâng goïi laø trí. Bôûi vì caàn phaûi laø tueä ñoàng loaïi, ñoái vôùi caûnh quaùn saùt trôû laïi thì môùi thaønh trí. Khoâng coù neân höõu tình naøo, töø voâ thæ ñeán nay khoâng duøng tueä höõu laäu ñeå thöôøng xuyeân quaùn saùt ñoái vôùi taát caû caùc phaùp, cho neân tueä höõu laäu ñeàu do trí thaâu nhieáp. Laïi nöõa, Nhaãn ñoái vôùi Thaùnh ñeá suy xeùt tìm toøi ñeå thích hôïp vôùi Nhaãn, nhöng chöa cöùu caùnh cho neân khoâng phaûi laø do trí thaâu nhieáp laïi nöõa, Nhaãn vaø nghi ñaõ ñoaïn coù theå ñi cuøng cho neân khoâng phaûi laø do trí thaâu nhieáp, giaû söû khoâng ñi cuøng vôùi nhau maø laø töông töï vôùi nghi, thì ñaïo voâ giaùn höõu laäu khoâng phaûi laø phaùp ñoái trò thaät söï, cho neân tuy nghi coù theå ñi cuøng maø cuõng laø trí, bôûi vì Nhaãn voâ laäu khoâng do trí thaâu nhieáp, cho neân noùi laø thöùc nhieàu. Laïi



nöõa, thöùc thaâu nhieáp baûy Giôùi - neân xöù - neân uaån, trí chæ thaâu nhieáp neân Giôùi - neân xöù vaø phaàn ít cuûa neân uaån, cho neân trí ít hôn. Haønh höõu laäu nhieàu hay laø haønh voâ laäu nhieàu? Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì ngaên chaën toâng chæ cuûa ngöôøi khaùc ñeå hieån baøy chaùnh lyù. Nghóa laø hoaëc coù ngöôøi chaáp: Sinh thaân cuûa Phaät laø voâ laäu. Nhö Ñaïi chuùng boä, hoï ñöa ra caùch noùi naøy : Kinh noùi Nhö Lai sinh ra ôû theá gian, lôùn leân ôû theá gian, hoaëc ñi - hoaëc ñöùng khoâng bò phaùp theá gian laøm cho nhieãm oâ. Vì vaäy, cho neân bieát sinh thaân cuûa Nhö Lai cuõng laø voâ laäu. Vì ngaên chaën caùi chaáp aáy ñeå hieån baøy sinh thaân cuûa Phaät chaéc chaén laø höõu laäu. Neáu sinh thaân cuûa Phaät laø voâ laäu, thì ñoái vôùi thaân Phaät, ngöôøi nöõ voâ tæ khoâng neân daáy khôûi taâm aùi, chæ man khoâng neân daáy khôûi taâm saân, ngaïo só khoâng neân daáy khôûi taâm maïn, OÂ-loâ-taàn-loa khoâng neân daáy khôûi taâm si. Ñaõ duyeân vaøo maø daáy khôûi taâm aùi vaø saân-maïn-si, cho neân sinh thaân cuûa Phaät chaéc chaén khoâng phaûi laø voâ laäu. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì kinh maø Ñaïi chuùng boä ñaõ daãn chöùng phaûi giaûi thích theá naøo? Ñaùp: Ñaïi chuùng boä döïa vaøo Phaùp thaân maø ñöa ra caùch noùi nhö

vaäy, kinh noùi : “Nhö Lai sinh ra ôû theá gian, lôùn leân ôû theá gian”, laø döïa vaøo sinh thaân maø noùi; “Hoaëc ñi - hoaëc ñöùng khoâng bò phaùp theá gian laøm cho nhieãm oâ”, laø döïa vaøo Phaùp thaân maø noùi, cho neân khoâng traùi ngöôïc nhau. Laïi nöõa, döïa vaøo khoâng tuøy thuaän cho neân noùi laø khoâng nhieãm, nghóa laø taùm phaùp theá gian tuøy thuaän vôùi theá gian, caùc loaïi höõu tình cuõng tuøy thuaän vôùi phaùp aáy, cho neân noùi laø nhieãm oâ, taùm phaùp theá gian tuøy thuaän vôùi Nhö Lai, nhöng Phaät khoâng thuaän theo nhöõng phaùp aáy, cho neân noùi laø khoâng nhieãm. Laïi nöõa, sinh thaân cuûa Nhö Lai tuy laø höõu laäu maø vöôït leân treân taùm phaùp, cho neân noùi laø khoâng nhieãm. Hoûi: Taùm phaùp nhö lôïi... thì Nhö Lai cuõng coù, taïi sao noùi laø vöôït leân treân? Lôïi nghóa laø vì thöông xoùt Tröôûng giaû duõng maõnh, cho neân neân ngaøy tieáp nhaän ba öùc vaät duïng - y phuïc cuûa ngöôøi aáy. Suy nghóa laø ñi vaøo thoân Ñaïi Baø La Moân kia khaát thöïc khoâng ñöôïc, ñaønh oâm baùt khoâng maø trôû veà. Huûy nghóa laø Baø La Moân nöõ Chieán-giaø vaø Toân-ñaø-lôïi phæ baùng Phaät, tieáng ñoàn khaép möôøi saùu nöôùc lôùn. Döï nghóa laø Nhö Lai vaøo luùc sinh ra thì danh tieáng thaáu ñeán coõi trôøi Tha hoùa töï taïi, luùc thaønh Phaät thì danh tieáng ñeán taän coõi trôøi saéc cöùu caùnh, luùc chuyeån phaùp luaân thì danh tieáng ñeán taän coõi Phaïm Theá. Xöng nghóa laø Phaïm Chí Baït-la- ñoïa-xaø duøng naêm traêm baøi tuïng ca ngôïi tröôùc maët Ñöùc Phaät, ngoaïi ñaïo

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 44 804

luaän löïc vaø caùc Ñaïi Luaän Sö nhö OÂ-ba-li... duøng traêm ngaøn baøi tuïng maø chieâm ngöôõng ca ngôïi Ñöùc Phaät, cuï Thoï A-nan chaép tay ca ngôïi caùc phaùp hy höõu cuûa Ñöùc Phaät, Toân giaû Xaù Lôïi Töû cung kính ca ngôïi caùc phaùp voâ thöôïng cuûa Ñöùc Phaät, taát caû ñeàu nhö vaäy. Coù nghóa laø Phaïm Chí Baït La Ñoïa Xaø tröôùc ñaây duøng naêm traêm baøi tuïng maéng nhieác ngay tröôùc maët Ñöùc Phaät. Khoå nghóa laø Nhö Lai coù luùc ñau löng, ñaù soûi-gai ñoäc laøm thöông toån ngoùn chaân... Laïc nghóa laø Nhö Lai coù nieàm vui khinh an, vaø caûm nhaän nieàm vui toái thaéng trong sinh töû. Ñöùc Theá Toân vöôït leân treân taùm phaùp theá gian nhö theá naøo? Ñaùp: Nhö Lai tuy gaëp ñöôïc boán phaùp nhö lôïi... maø khoâng sinh taâm yeâu thích - hoan hyû ôû treân cao, Nhö Lai tuy gaëp phaûi boán phaùp nhö suy... maø khoâng sinh taâm hôøn giaän - buoàn lo ôû döôùi thaáp. Vì vaäy goïi laø vöôït leân treân cho neân noùi laø khoâng nhieãm, chöù khoâng noùi laø voâ laäu maø laäp ra teân goïi khoâng nhieãm. Nhö nuùi Dieäu cao vöõng chaéc treân taàng Kim Luaân, gioù maïnh töø taùm phía thoåi ñeán khoâng theå naøo lay ñoäng ñöôïc, chö Phaät cuõng nhö vaäy, truùc trong Thi - la thanh tònh, taùm phaùp cuûa theá gian khoâng theå naøo khuynh ñoäng ñöôïc. Vì vaäy ñeå ngaên chaën caùi chaáp kyø dò cuûa caùc toâng phaùi khaùc, bieåu hieän roõ raøng chaùnh lyù, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Haønh höõu laäu nhieàu, hay laø haønh voâ laäu nhieàu? Ñaùp: Haønh höõu laäu nhieàu chöù khoâng phaûi laø haønh voâ laäu. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì haønh höõu laäu thaâu nhieáp möôøi xöù vaø phaàn ít cuûa hai xöù, haønh voâ laäu chæ thaâu nhieáp phaàn ít cuûa hai xöù. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Haønh voâ laäu nhieàu chöù khoâng phaûi laø haønh höõu

laäu. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì nhu phaåm haï haï heä thuoäc coái duïc thaâu nhieáp saéc ñònh trong neân saùt-na laø duyeân vôùi boán loaïi tueä voâ laäu: 1. Khoå phaùp trí nhaãn. 2. Khoå phaùp trí. 3. Taäp phaùp trí nhaãn. 4. Taäp phaùp trí. Saéc coøn laïi - phaùp coøn laïi nhö lyù neân bieát. Laïi coù ngöôøi noùi: Nhö vaäy coøn laïi caùc phaùp voâ laäu, cho neân haønh voâ laäu quyeát ñònh laø nhieàu, coù söï khaùc noùi: Haønh höõu laäu nhieàu. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì nhö neân haønh voâ laäu laøm duyeân cho boán höõu laäu: 1. Taø kieán. 2. Nghi. 3. Voâ minh. 4. Theá tuïc trí thieän. Coøn laïi haønh voâ laäu, nhö lyù neân bieát. Coù ngöôøi noùi : Nhö vaäy coøn laïi caùc phaùp höõu laäu, cho neân haønh höõu laäu quyeát



ñònh laø nhieàu. Lôøi bình: Neân ñöa ra caùch noùi nhö vaäy; Haønh höõu laäu - voâ laäu tuy ñeàu laø voâ bieân, nhöng Luaän Sö cuûa baûn luaän naøy taïm thôøi döïa theo xöù thaâu nhieáp maø noùi haønh höõu laäu nhieàu chöù khoâng phaûi laø haønh voâ laäu. Laïi nöõa, Luaän sö cuûa baûn luaän naøy tuy khoâng hoûi - ñaùp veà caùc phaùp höõu vi - voâ vi nhieàu hay ít, maø nghóa caàn phaûi coù. Hoûi: Phaùp höõu vi nhieàu, hay laø phaùp voâ vi nhieàu? Ñaùp: Phaùp höõu vi nhieàu chöù khoâng phaûi laø phaùp voâ vi. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì phaùp höõu vi thaâu nhieáp möôøi neân xöù vaø phaàn ít cuûa neân xöù, phaùp voâ vi chæ thaâu nhieáp phaàn ít cuûa neân xöù. Lôøi bình: Neân ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Phaùp voâ vi nhieàu chöù khoâng phaûi laø phaùp höõu vi. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì tuøy theo phaùp höõu laäu coù theå nhö vaäy, thì traïch dieät voâ vi coù soá löôïng cuõng nhö vaäy; tuøy theo ñaïo voâ laäu coù theå nhö vaäy, thì phi traïch dieät voâ vi coù soá löôïng cuõng nhö vaäy. Laïi coù ngöôøi noùi: Nhö vaäy coøn laïi tuøy theo theå cuûa phaùp höõu laäu coù soá löôïng nhieàu hay ít, thì caùc phi traïch dieät voâ vi vaø hö khoâng voâ vi cuõng nhö theá, cho neân phaùp voâ vi nhieàu chöù khoâng phaûi laø phaùp höõu vi. Nhöng theo ñuùng phaàn tröôùc vaø döïa vaøo xöù maø noùi, cho neân noùi soá löôïng cuûa voâ vi laø ít. Theá naøo laø haønh vieân maõn? Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì muoán phaân bieät veà nghóa trong kinh. Nghóa laø trong kinh noùi: “Chuùng ñeä töû cuûa Phaät, Thi-la vieân maõn, ñaúng trì vieân maõn, Baùt - nhaõ vieân maõn, haønh vieân maõn, hoä vieân maõn”. Trong kinh tuy noùi nhö vaäy, nhöng khoâng phaân bieät veà nghóa aáy, khoâng giaûi thích theá naøo laø haønh - hoä vieân maõn? Kinh laø nôi y cöù caên baûn cuûa luaän naøy, ñieàu trong kinh khoâng giaûi thích thì nay caàn phaûi giaûi thích, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Theá naøo laø haønh vieân maõn? Ñaùp: Thaân luaät nghi ngöõ luaät nghi voâ hoïc vaø maïng thanh tònh. Hoûi: Hoïc vaø phi hoïc phi voâ hoïc cuõng coù luaät nghi, vì sao trong naøy chæ noùi ñeán voâ hoïc? Ñaùp: Bôûi vì döïa vaøo hôn haèn maø noùi, nghóa laø hoaëc phaùp - hoaëc Boå-ñaëc-giaø-la, ñeàu laáy voâ hoïc laøm hôn haún, cho neân chæ noùi ñeán voâ hoïc. Laïi nöõa, neáu coù luaät nghi chöù khoâng phaûi laø khoâng luaät nghi maø toån hoaïi thì trong naøy noùi ñeán, hoïc… thì khoâng nhö vaäy. Thaân nghieäp voâ hoïc goïi laø thaân luaät nghi, nöõ nghieäp voâ hoïc goïi laø ngöõ luaät nghi, thaân

- ngöõ nghieäp voâ hoïc goïi chung laø maïng thanh tònh, töùc laø chaùnh nghieäp - chaùnh ngöõ - chaùnh maïng. Trong kinh noùi Giôùi, hoaëc goïi laø Thi-la, hoaëc goïi laø haïnh, hoaëc goïi laø baøn chaân, hoaëc goïi laø chieác hoøm. Noùi Thi-la coù nghóa laø maùt meû, nghóa laø phaùp aùc coù theå laøm cho thaân taâm noùng böùc phieàn muoän, giôùi coù theå laøm cho yeân oån deã chòu cho neân goïi laø maùt meû. Laïi nöõa, phaùp aùc coù theå chuoác laáy söï noùng böùc phieàn muoän cuûa neûo aùc, Giôùi ñöa ñeán neûo thieän cho neân goïi laø maùt meû. Laïi nöõa, thi-la coù nghóa laø nguû yeân laønh, nghóa laø ngöôøi trì giôùi coù ñöôïc giaác nguû yeân oån, thöôøng coù ñöôïc giaác moäng toát laønh, cho neân goïi laø Thi-la. Laïi nöõa, Thi-la coù nghóa laø thöôøng xuyeân luyeän taäp, thöôøng xuyeân luyeän taäp phaùp thieän, cho neân goïi laø thi- la. Laïi nöõa, Thi-la coù nghóa laø ñaït ñöôïc Ñònh, nghóa laø ngöôøi trì giôùi thì taâm deã ñaït ñöôïc Ñònh, cho neân goïi laø thi-la. Laïi nöõa, Thi-la coù nghóa laø choã nöôùc saâu trong veo, nhö trai keä noùi : Phaùp Phaät laø hoà nöôùc trong xanh, Thi-la laø choã saâu trong maùt Baäc Thaùnh taém khoâng öôùt thaân theå, ñaït ñöôïc coâng ñöùc ñeán bôø kia. Laïi nöõa, Thi-la coù nghóa laø ñoà vaät trang nghieâm, coù ñoà vaät trang nghieâm laøm ñeïp cho tuoåi aáu thô chöù khoâng phaûi laø tuoåi traùng nieân chöù khoâng phaûi laø tuoåi aáu thô vaø giaø laõo, coù ñoà vaät trang nghieâm laøm ñeïp cho tuoåi giaø laõo chöù khoâng phaûi laø tuoåi aáu thô vaø traùng nieân, Thi-la trang nghieâm thaân luoân luoân ñeïp trong ba thôøi kyø, nhö baøi keä noùi : Thi-la laø vaät trang nghieâm thaân, tuoåi thô-treû-giaø ñeàu thích hôïp Truù trong tín - tueä laø chaâu baùu, phöôùc khoâng ai coù theå troäm maát. Laïi nöõa, Thi-la coù nghóa laø göông saùng, nhö göông saùng saïch seõ thì hình aûnh hieän ra roõ raøng trong göông, truù trong Thi-la thanh tònh thì hình aûnh voâ ngaõ hieän roõ ra. Laïi nöõa, Thi-la coù nghóa laø baäc thang, nhö Toân giaû voâ dieät noùi: Toâi ñaët chaân treân baäc theàm Thi-la böôùc leân cung ñieän cuûa tueä Voâ thöôïng. Laïi nöõa, Thi-la coù nghóa laø taêng thöôïng, Ñöùc Phaät laø baäc coù uy theá ñoái vôùi ba ngaøn Ñaïi thieân theá giôùi cuõng laø do söùc maïnh cuûa Thi-la. Xöa kia trong nöôùc Ca-thaáp-di-la naøy coù neân con roàng ñoäc, teân goïi voâ khieáp cuï, baåm tính taøn baïo hung aùc gaây ra nhieàu toàn taïi. Caùch nôi aáy khoâng xa coù neân ngoâi chuøa nhieàu laàn bò con roàng ñoäc quaáy nhieãu gaây naùo loaïn, trong chuøa coù naêm traêm Ñaïi A-la-haùn, cuøng nhau baøn luaän ñeå nhaäp ñònh, muoán ñuoåi con roàng ñoäc kia, doàn heát thaàn löïc cuûa mình maø khoâng theå naøo ñuoåi ñi ñöôïc. Coù vò A-la-haùn töø nôi khaùc ñi ñeán, caùc vò Taêng ôû laâu nôi naøy noùi söï vieäc treân cho A-la-haùn bieát. Luùc aáy vò



A- la-haùn töø nôi khaùc ñeán ñi vaøo nôi ôû cuûa con roàng ñoäc, baät ngoùn tay noùi raèng: Naøy Hieàn dieän haõy traùnh xa ñi ! Con roàng ñoäc nghe tieáng vò aáy laäp töùc traùnh xa. Caùc A-la-haùn ngaïc nhieân maø hoûi raèng: OÂng ñuoåi ñöôïc con roàng naøy laø do ñònh löïc naøo? Vò aáy traû lôøi moïi ngöôøi raèng: Toâi khoâng nhaäp ñònh cuõng khoâng daáy khôûi thaàn thoâng, chæ vì giöõ gìn Thi-la cho neân

coù söùc maïnh naøy, toâi giöõ gìn loãi nheï nhö phoøng ngöøa giôùi caám quan troïng, cho neân khieán roàng aùc kinh sôï maø boû di. Vì vaäy, Thi-la coù nghóa laø taûng thöôïng. Laïi nöõa, Thi-la coù nghóa laø caùi ñaàu, nhö coù caùi ñaàu thì coù naêng löïc thaáy saéc-nghe tieáng-ngöûi muøi-neám vò-caûm giaùc xuùc chaïm vaø bieát caùc phaùp; ngöôøi coù thi-la thì coù naêng löïc thaáy saéc cuûa boán Thaùnh ñeá, nghe tieáng chöa töøng coù cuûa danh thaân... ngöûi muøi hoa cuûa ba möôi baûy giaùc phaàn, neám vò vaéng laëng cuûa xuaát gia-vieãn ly- chöùng ñöôïc Tam boà ñeà, caûm giaùc xuùc chaïm vôùi tónh löïc-giaûi thoaùt-Ñaúng trí-Ñaúng chí, bieát phaùp laø töï töôùng-coïng töôùng thuoäc uaån-xöù-giôùi, cho neân Thi-la coù nghóa laø caùi ñaàu. Trong kinh noùi: "Giôùi goïi laø Haïnh". Bôûi vì caùc theá gian noùi Giôùi goïi laø Haïnh, nhöõng ngöôøi theá gian thaáy ngöôøi trì giôùi thì noùi ngöôøi aáy coù haïnh, thaáy ngöôøi phaù giôùi thì noùi ngöôøi aáy khoâng coù haïnh. Vaû laïi, trì giôùi thanh tònh laø goác reã cuûa caùc haïnh coù naêng löïc ñaït ñeán nôi Nieát-baøn, cho neân goïi laø haïnh. Trong kinh noùi: "Giôùi goïi laø baøn chaân". Bôûi vì coù naêng löïc höôùng veà neõo thieän, ñi ñeán Nieát-baøn. Nhö ngöôøi coù baøn chaân thì coù theå traùnh nôi hieåm aùc-ñeán nôi yeân oån, ngöôøi coù giôùi thanh tònh thì coù theå vöôït qua neûo aùc-sinh trong neõo ngöôøi-trôøi, hoaëc vöôït leân treân sinh töû-ñeán ñöôïc bôø Nieát-baøn, cho neân goïi laø baøn chaân. Trong kinh noùi: "Giôùi laø chieác hoøm". Bôûi vì duy trì giöõ gìn taát caû caùc phaùp coâng ñöùc, nghóa laø ngöôøi trì giôùi thì duy trì giöõ gìn coâng ñöùc khoâng laøm cho giaûm suùt taûn maùc, nhö chieác hoøm giöõ gìn vaät baùu. Toân giaû Dieäu AÂm ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: "Giôùi goïi laø khoâng hö hoaïi. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì nhö baøn chaân nguyeân vaïn thì coù theå töï taïi ñi ñeán nôi yeân oån, ngöôøi ñaày ñuû giôùi thanh tònh cuõng laïi nhö vaäy, bôûi vì coù naêng löïc ñeán choán Nieát-baøn, cho neân trong naøy noùi giôùi thanh tònh cuûa thaân-ngöõ voâ hoïc goïi laø haïnh vieân maõn nhaát trong caùc Haïnh". Hoûi: Theá naøo laø hoä vieân maõn? Ñaùp: Caên luaät nghi voâ hoïc. Neân bieát trong naøy caên laø vaät ñöôïc giöõ gìn, nhôø vaøo löïc cuûa nieäm-tueä giöõ gìn caùc caên nhö maét... khoâng laøm cho daáy khôûi nhöõng sai laàm ñoái vôùi caûnh, nhö moùc saét cheá ngöï vôùi khoâng ñeå

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 44 808

cho tuøy yù boû chaïy, cho neân chaùnh nieäm-chaùnh tri voâ hoïc goïi laø hoä vieân maõn. Nhö baøi keä noùi: Nhöõng doøng thaùc maïnh cuûa theá gian, chaùnh nieäm coù naêng löïc phoøng hoä. Neáu khieán cho ñoaïn tröø taát caû, coâng aáy chæ nhôø vaøo chaùnh tri. Hoûi: Caên luaät nghi vaø caên khoâng luaät nghi, moãi neân caên laáy gì laøm töï taùnh? Ñaùp: Caên luaät nghi laáy chaùnh nieäm - chaùnh tri laøm töï taùnh, caên khoâng luaät nghi laáy thaát nieäm - baát chaùnh tri laøm töï taùnh. Taïi sao bieát nhö vaäy? Bôûi vì laáy kinh ñeå suy xeùt. Nhö trong kinh noùi: "Vò trôøi noùi vôùi Tyø kheo: Nay oâng khoâng neân töï mình baøy ra veát lôû hoâi thoái ! Tyø kheo ñaùp raèng : Toâi seõ che kín veát lôû. Vì trôøi laïi noùi raèng: veát lôû ræ muû khoâng phaûi laø nhoû, laáy gì coù theå chi kín ñöôïc? Tyø kheo ñaùp raèng: Toâi seõ che kín baèng chaùnh nieäm - chaùnh tri. Vò trôøi noùi : Kheùo thay! Ñaây laø söï che kín chaân thaät". Vì vaäy bieát hai phaùp naøy laø caên luaät nghi che kín giöõ gìn luaät

nghi, bôûi vì nghóa töông töï cho neân caên khoâng luaät nghi traùi ngöôïc vôùi tröôùc maø thieát laäp, voán laø thaát nieäm vaø baát chaùnh tri. Hoûi: Neáu chaùnh nieäm - chaùnh tri laø caên luaät nghi, thì trong kinh ñaõ noùi phaûi thoâng hieåu theá naøo? Nhö noùi: “Nieäm-tueä vieân maõn cho neân caên luaät nghi vieân maõn”. Leõ naøo noùi laø töï taùnh vieân maõn cho neân töï taùnh vieân maõn chaêng? Ñaùp: Nieäm tueä coù hai loaïi: 1. Taùnh cuûa nhaân 2. Taùnh cuûa quaû. Taùnh cuûa nhaân thì goïi laø nieäm-tueä, taùnh cuûa quaû thì goïi laø caên luaät nghi. Laïi nöõa, nieäm-tueä coù hai loaïi: 1. Sinh ñaéc thieän. 2. Gia haïnh thieän, sinh ñaéc thieän thì goïi laø nieäm-tueä, gia haïnh thieän thì goïi laø caên luaät nghi. Laïi nöõa, nieäm-tueä coù hai loaïi: 1. Baát ñònh thieän. 2. Ñònh thieän. Baát ñònh thieän thì goïi laø nieäm-tueä, ñònh thieän thì goïi laø caên luaät nghi. Laïi nöõa, nieäm-tueä coù hai loaïi: 1. Chuûng taùnh cuûa ñoän caên. 2. Chuûng taùnh cuûa lôïi caên. Chuûng taùnh cuûa ñoän caên goïi laø nieäm- tueä, chuûng taùnh cuûa lôïi caên goïi laø caên luaät nghi. Vì vaäy, so vôùi trong kinh khoâng traùi ngöôïc laãn nhau. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Caên luaät nghi laáy khoâng phoùng daät laøm töï taùnh, caên khoâng luaät nghi laáy phoùng daät laøm töï taùnh. Coù söï khaùc noùi: Caên luaät nghi laáy saùu phaùp haèng truù laøm töï taùnh, caên khoâng luaät nghi laáy caùc nghieäp phieàn naõo do saùu phaùp naøy ñoái trò laøm töï taùnh. Hoaëc



coù ngöôøi noùi: Caên luaät nghi laáy taùnh khoâng thaønh töïu phaùp ñoái vôùi saùu caên ñaõ ñoaïn - ñaõ bieát taát caû vaø taùnh thaønh töïu ñaïo ñoái trò vôùi noù laøm töï taùnh, caên chöa ñoaïn- chöa bieát taát caû vaø taùnh khoâng thaønh töïu ñaïo ñoái trò cuûa noù laøm töï taùnh. Laïi coù ngöôøi noùi: Caên luaät nghi laáy heát thaûy dieäu haïnh-thieän caên sinh tröôûng roäng lôùn vaøo luùc saùu caên ñaõ ñoaïn - ñaõ bieát taát caû laøm töï taùnh, caên baát luaät nghi laáy heát thaûy aùc haïnh - baát thieän caên sinh tröôûng roäng lôùn vaøo luùc saùu caên chöa ñoaïn - chöa bieát taát caû ñeå laøm töï taùnh. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Caên luaät nghi laáy taát caû phaùp thieän laøm töï taùnh, caên baát luaät nghi laáy taát caû phaùp nhieãm oâ laøm töï taùnh. Laïi coù ngöôøi noùi : Caên luaät nghi laáy taát caû phaùp thieän vaø phaùp thuaän vôùi thieän - voâ phuù voâ kyù laøm töï taùnh, caên baát luaät nghi laáy taát caû phaùp nhieãm oâ vaø phaùp thuaän vôùi nhieãm - voâ phuù voâ kyù laøm töï taùnh. Xöa kia trong nöôùc Ca-thaáp-di-la naøy coù ngoâi chuøa teân goïi Caùt Töôøng Daän, hai vò A-la-haùn ñaõ töøng ôû trong ñoù, ñeàu chöùng ba Minh, ñaày ñuû taùm giaûi thoaùt, ñaït ñöôïc voâ ngaïi giaûi, laø Phaùp sö thuyeát phaùp, laø anh em ruoät thòt, ngöôøi cha teân goïi Nan-ñeà thuoäc doøng Baø-la-moân, cuøng ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Caên luaät nghi vaø caên baát luaät nghi, ñeàu laáy luaät nghi - baát luaät nghi trong haønh uaån baát töông öng voâ phuù voâ kyù laøm töï taùnh. Hoûi: Neáu hai luaät nghi naøy ñeàu laø haønh uaån baát töông öng-taâm voâ phuù voâ kyù thaâu nhieáp, thì töï taùnh cuûa hai loaïi naøy coù gì sai bieät? Ñaùp: Tuøy thuaän nhieãm oâ thì goïi laø baát luaän nghi, tuøy thuaän thanh tònh thì goïi laø luaät nghi, ñoù goïi laø sai bieät. Lôøi bình: Trong nhöõng caùch noùi naøy thì caùch noùi ñaàu tieân laø hôïp lyù, bôûi vì kinh noùi nieäm-tueä coù naêng löïc giöõ gìn caên. Laïi

nöõa, ngay nieäm-tueä naøy coù phaàn vò cuõng ñöôïc goïi laø Ñoaïn laät nghi, tuøy theo phaàn vò sai bieät maø kieán laäp nhieàu loaïi. Taïm thôøi noùi veà Ñoaïn luaät nghi höõu laäu, nghóa laø phaùp do kieán-tu maø ñoaïn thuoäc coõi Duïc, laáy ñòa vò chí coù theå lìa höõu laäu cuûa coõi duïc, hai phaùp nieäm-tueä trong chín ñaïo voâ giaùn laøm Ñoaïn luaät nghi; cho ñeán phaùp do kieán-tu maø ñoaïn thuoäc voâ sôû höõu xöù, laáy ñòa caän phaàn cuûa Phi töôûng, phi phi töôûng xöù coù theå lìa voâ sôû höõu xöù, thì hai phaùp nieäm-tueä trong chín ñaïo voâ giaùn laøm Ñoaïn luaät nghi. Neáu noùi veà Ñoaïn luaät nghi voâ laäu, nghóa laø phaùp do kieán-tu maø ñoaïn thuoäc coõi Duïc, laáy ñòa vò chí coù theå lìa, coõi duïc, thì hai phaùp nieäm-tueä voâ laäu trong caùc ñaïo voâ giaùn laøm Ñoaïn luaät nghi; neáu phaùp do kieán-tu maø ñoaïn thuoäc coõi Duïc, laáy ñòa vò chí coù theå lìa coõi Duïc, thì hai phaùp nieäm-tueä voâ laäu trong caùc ñaïo voâ giaùn laøm Ñoaïn luaät nghi, neáu phaùp do kieán - tu maø ñoaïn thuoäc Tónh löïc thöù nhaát, bôûi vì döïa

vaøo vò trí - Tónh löï trung gian vaø Tónh löï thöù nhaát coù theå lìa Tónh löï thöù nhaát, thì hai phaùp nieäm-tueä trong caùc ñaïo voâ giaùn cuûa ba ñòa voâ laäu laøm Ñoaïn luaät nghi; Phaùp do kieán - tu maø ñoaïn thuoäc Tónh löï thöù hai, laáy ba ñòa tröôùc vaø Tónh löï thöù hai coù theå lìa Tónh löï thöù hai, thì hai phaùp nieäm -tueä trong caùc ñaïo voâ giaùn cuûa boán ñòa voâ laäu laøm Ñoaïn luaät nghi; phaùp do kieán - tu maø ñoaïn thuoäc Tónh löï thöù ba, laáy boán ñòa tröôùc vaø Tónh löï thöù ba coù theå lìa Tónh löï thöù ba, thì hai phaùp nieäm tueä trong caùc ñaïo voâ giaùn cuûa naêm ñòa voâ laäu laøm Ñoaïn luaät nghi; phaùp do kieán - tu maø ñoaïn thuoäc Tónh löï thöù tö vaø phaùp do kieán maø ñoaïn thuoäc coõi voâ saéc, laáy naêm ñòa tröôùc vaø Tónh löï thöù tö coù theå lìa Tónh löï thöù tö..., thì hai phaùp nieäm- tueä trong caùc ñaïo voâ giaùn cuûa saùu ñòa tröôùc vaø khoâng voâ bieân xöù coù theå lìa khoâng voâ bieân xöù, thì hai phaùp nieäm-tueä trong chín ñaïo voâ giaùn cuûa baûy ñòa voâ laäu laøm Ñoaïn luaät nghi; phaùp do tu maø ñoaïn thuoäc thöùc voâ bieân xöù, laáy baûy ñòa tröôùc vaø thöùc voâ bieân xöù, thì hai phaùp nieäm-tueä trong chín ñaïo voâ giaùn cuûa taùm ñòa voâ laäu laøm Ñoaïn luaät nghi, phaùp do tu maø ñoaïn thuoäc voâ sôû höõu xöù vaø Phi töôûng phi phi töôûng xöù, laáy taùm ñòa tröôùc vaø voâ sôû höõu xöù coù theå lìa hai ñòa, thì hai phaùp nieäm-tueä trong chín ñaïo voâ giaùn cuûa chín ñòa voâ laäu laøm ñoaïn luaät nghi.

*Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.*